

**Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:76)
om organiserad hälsokontroll avseende tuberkulos
hos kron- och dovhjortar i hägn¹;**

**SJVFS 2000:9
Saknr K 153**

Omtryck

Statens jordbruksverk har, med stöd av 1, 3 och 8 §§ förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m., föreskrivit följande.

Allmänt

1 § Bestämmelserna i denna författning har till syfte att genom frivillig anslutning av hjorthägn till kontroll förebygga och bekämpa tuberkulos hos kron- och dovhjortar.

Definitioner

2 § I denna författning avses med

1. *tuberkulos*: tuberkulos av bovin eller human typ,
2. *hjortar*: hjortar av arterna kron- och dovhjort,
3. *djurhållare*: den som äger eller på annat sätt ansvarar för djur i ett hägn som är anslutet till kontrollen,
4. *hägn*: inhägnad i vilken hjortar hålls,
5. *A-hägn*: hägn som i enlighet med bestämmelserna i denna författning förklarats fritt från tuberkulos och från vilket levande hjortar får överlåtas för att föras till annat hägn, och
6. *B-hägn*: hägn som i enlighet med bestämmelserna i denna författning förklarats fritt från tuberkulos men från vilket hjortar inte får föras levande för annat ändamål än slakt på slakteri.

Kontrollorganisation

3 § Efter ansökan hos Jordbruksverket kan organisationer på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar utses att

---

¹ Författningen senast ändrad SJVFS 1997:98.

anordna kontroll av hjortar i enlighet med bestämmelserna i denna författning.

Jordbruksverket kan avslå en ansökan om att få anordna kontroll enligt första stycket om det redan finns en organisation utsedd och det föreligger risk för att godkännande av flera organisationer skulle äventyra effektiviteten av den kontroll som redan bedrivs.

4 § En ansökan enligt 3 § första stycket skall innehålla organisationens plan och riktlinjer för bedrivande av tuberkuloskontrollen, uppgift om vem som enligt 5 § andra stycket skall ansvara för kontrollen samt dokumentation över den ansvariges utbildning och kompetens.

Av organisationens plan och riktlinjer skall framgå

1. resurser med avseende på ekonomi, personal och möjligheter till effektivitet i kontrollen,

2. arbetsinstruktioner samt krav på utbildning och kompetens hos de personer som skall ingå i kontrollsektionen,

3. instruktioner och riktlinjer för samt sammansättningen av den nämnd som avses i 6 §,

4. garantier för ett opartiskt utförande av kontrollen,

5. rutiner för överlämnandet av rapporter enligt denna författning,

6. den tidsperiod under vilken kontrollprogrammet beräknas pågå,

7. hur information om kontrollprogrammet skall spridas,

8. att organisationen i tillämpliga delar skall tillämpa förvaltningslagens regler i frågor om parts rätt att få del av uppgifter, om jäv samt om motivering av, underrättelse om och överklagande av beslut som rör kontrollen, samt

9. garantier för att kontrollen kommer att ske med vetenskapliga metoder och med beaktande av tillgängliga och tillkommande forskningsresultat av betydelse för verksamheten.

5 § Organisation eller sammanslutning som avses i 3 § första stycket skall utse en sektion inom sig som skall utföra kontrollen enligt denna författning (kontrollsektionen). Om inte Jordbruksverket medger annat skall denna sektion vara organisatoriskt skild från all verksamhet inom organisationen eller sammanslutningen som inte avser kontroll eller provtagning enligt lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. eller lagen (1992:1683) om provtagning på djur m.m.

Den som inom kontrollsektionen ansvarar för tuberkuloskontrollen skall vara veterinär.

6 § Kontrollorganisationen skall utse en rådgivande nämnd (TB-nämnden). Bland dess permanenta ledamöter skall ingå en företrädare för varje sammanslutning som representerar mer än 30 procent av de i landet aktiva hjorthållarna. TB-nämnden skall alltid inbjuda Jordbruksverket,

Statens veterinärmedicinska anstalt samt en representant för länsveterinärerna att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden. Vid behov skall även andra sakkunniga kallas.

TB-nämnden skall bistå kontrollorganisationen med råd, vara remissorgan samt på eget initiativ till kontrollorganisationen anmäla förhållanden som den får kännedom om och som kan vara av betydelse för tuberkuloskontrollen.

Vid TB-nämndens sammanträden skall protokoll föras. Protokollet skall uppta

1. tid och plats för sammanträdet,
2. vilka som deltagit,
3. en redogörelse för de frågor som behandlats och vilka meningar som framkommit, samt
4. nämndens beslut.

Protokollet skall föras av en av de permanenta ledamöterna i nämnden. Det skall senast två veckor efter sammanträdet vara utskrivet och justerat av två personer som varit närvarande. (SJVFS 1995:63).

7 § Tuberkuloskontrollen skall utföras på sätt som särskilt anges i denna författning samt genom särskilda inspektioner av den verksamhet som djurhållare anmält till kontrollen och i övrigt i enlighet med organisationens plan och riktlinjer för kontrollverksamheten.

8 § Kontrollsektionen skall årligen senast den 1 oktober lämna en rapport till Jordbruksverket. Kopia av rapporten skall tillställas Naturvårdsverket, Statens livsmedelsverk och länsveterinären i de län där kontrollverksamhet utövas. Rapporten skall innehålla uppgifter om antalet till kontrollen anslutna hägn, resultatet av kontrollverksamheten, en bedömning av smittläget i landet samt en prognos för tuberkulosfrihet hos samtliga hjortar i landet.

Kontrollsektionen skall därutöver fortlöpande lämna Jordbruksverket och de länsveterinärer som avses i första stycket uppgifter om nyanslutna hägn, om hägn som förklarats fria från tuberkulos enligt 24 och 26 §§ samt 28 § andra stycket, om ett hägn ändrat status enligt 25 §, om beslut om tuberkulosfrihet har förfallit i enlighet med 28 § första stycket och om misstanke har uppstått om tuberkulossmitta i ett kontrollanslutet hägn. I sistnämnda fall skall uppgiften lämnas omedelbart efter den upptäckt som utgör grund för misstanken. (SJVFS 1995:63).

9 § Kontrollsektionen skall föra särskilda journaler enligt följande.

1. En köttbesiktningssjournal med uppgifter om varje slaktat djurs identitet, djurhållare och besiktningresultat.
2. En obduktionsjournal med uppgifter om varje obducerat djurs identitet, djurhållare och obduktionsresultat.

3. En testjournal med uppgifter om varje tuberkulostat djurs identitet, djurhållare och testresultat.

10 § Kontrollsektionen skall föra ett register över samtliga kontrollanslutna hägn. Registret skall innehålla uppgifter om avsikten med anslutningen till kontrollen i enlighet med 12 § 5, de tester som enligt 17, 21 och 31 §§ skett i ett hägn, vilka hägn som förklarats fria från tuberkulos enligt 24 och 26 §§ samt 28 § andra stycket med angivande av vid vilken tidpunkt detta skett, samt hägnets status i form av A-hägn eller B-hägn enligt 24 - 26 §§.

Anslutning till kontrollen

11 § Hjortägare som vill ansluta ett hägn till tuberkuloskontrollen skall anmäla detta till organisation som erhållit uppdrag att anordna kontrollen.²

12 § En anmälan om anslutning av hägn till tuberkuloskontrollen skall innehålla

1. en skriftlig förbindelse från djurhållaren att följa de föreskrifter som gäller för kontrollen samt att iakttaga vad kontrollorganisationen bestämmer i enlighet med denna författning och planen och riktlinjerna för dess verksamhet,

2. en karta utvisande hägnets geografiska läge,

3. uppgift om hägnets storlek och tidpunkt för uppförandet, typ av vegetation samt eventuella byggnader i eller i anslutning till hägnet,

4. uppgift om alla djurslag som hålls i hägnet och faktiskt eller beräknat antal djur av varje slag i vinterstam,

5. uppgift om huruvida anslutningen till kontrollen begärs i avsikt att få hägnet friförklarat i enlighet med 24 eller 26 §§ eller om anslutningen sker utan avsikt att låta testa djuren eller vidta andra åtgärder som innebär att hägnet kan friförklaras (passiv anslutning), samt

6. datum för den senaste insättningen av ett djur i hägnet.

Vid passiv anslutning enligt första stycket 5. omfattas hägnet inte av villkoren i 16 - 19 och 21 §§.

---

² Uppgifter om vem som utsetts att anordna kontroll kan inhämtas hos Jordbruksverket.

Djurhållarens åligganden

13 § Djurhållaren skall på begäran lämna kontrollsektionen, länsveterinären och Jordbruksverket tillträde till samtliga arealer och lokaler samt medverka till att dessa organ får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för kontrollverksamheten enligt denna författning.

14 § Djurhållaren skall föra en verksamhetsjournal som vid varje tidpunkt skall innehålla aktuella uppgifter om

1. hägnets storlek,
2. antal djur i hägnet, djurens art, födelse tidpunkt och kön och i de fall anslutning till kontrollen skett i avsikt att få hägnet friförklarat från tuberkulos enligt 24 eller 26 §§ även djurens identitetsmärkning,
3. datum för insättande av nya djur i hägnet, deras identitetsmärkning samt namn och adress på den föregående djurhållaren och i förekommande fall på transportören eller förmedlaren av djuren,
4. datum för uttagande av djur ur hägnet, orsaken därtill samt
  - a) om djuret flyttats till annat hägn den nya djurhållarens namn och adress,
  - b) om djuret slaktats resultatet av köttbesiktningen och vem som utfört den eller vid vilket slakteri detta skett,
  - c) om djuret avlivats eller självdött datum för avlivningen respektive upptäckten och resultatet av obduktionen samt vilken veterinär eller vilket laboratorium som utfört den,
5. sjuka djur, deras symptom, diagnos och behandling samt vem eller vilka veterinärer som utfört behandlingen, samt
6. datum för varje tuberkulostest, testresultatet och vilken veterinär som utfört testet.

15 § Djurhållaren skall till kontrollsektionen avge rapporter med det innehåll och vid de tidpunkter som kontrollsektionen bestämmer.

16 § Djurhållare med avsikt att få hägnet friförklarat från tuberkulos enligt 24 § skall tillse att samtliga djur identitetsmärks med märken som är beständiga och utformade i enlighet med vad kontrollsektionen bestämmer. Märken på hjortar skall ange besättnings- och individnummer och anbringas på djuret senast vid den första tuberkulostesten i det program som avses i 17 §. Andra djur än hjortar skall identitetsmärkas med individnummer senast då tuberkulostestning sker i enlighet med 21 §.

Identitetsmärkningen får ej avlägnas förrän djuret köttbesiktigats eller obducerats. Upptäcks det att ett djur förlorat sitt märke skall det slaktas eller avlivas på annat sätt. Om djuret är försett med ett av kontrollsektionen godkänt kompletterande identitetsmärke får djuret dock

istället ommärkas av en veterinär förutsatt att kontrollsektionen har godkänt det.

Tuberkulostestning

17 § Tuberkulostestning av hjortar skall ske enligt ett testprogram omfattande tre testomgångar. Dessa skall utföras med minst tre månaders intervaller. Minst 12 och som mest 24 månader skall förflyta mellan den första och den tredje testomgången. Kontrollsektionen får om särskilda skäl föreligger medge längre intervaller.

Tidsperioderna mellan testomgångarna räknas från tidpunkten för testningen av det sista djuret vid en testomgång till testning av det första djuret i den följande testomgången.

18 § Vid varje testomgång skall samtliga hjortar i hägnet testas med undantag för djur under ett års ålder som är födda i hägnet och sådana djur som uttas för slakt innan testomgången avslutas.

19 § Tuberkulostestningen av hjortarna skall utföras av en veterinär och ske i enlighet med instruktionen i bilagan till denna författning.

20 § Den veterinär som satt testen i enlighet med 19 § skall avläsa och tolka denna. Om detta visar sig omöjligt får avläsningen efter godkännande av Jordbruksverket ske av annan veterinär.

21 § Tuberkulostestning av nötkreatur, får inklusive mufflonfår, getter och svin inklusive vildsvin som vistas i kontrollanslutet hägn skall ske en gång med jämförande intradermal test med aviärt och bovint tuberkulin. Testen skall utföras efter det att den första testomgången på hjortarna har avslutats i enlighet med 17 §. Utförandet och avläsningen av testen skall ske av en veterinär i enlighet med epizootilagstiftningens bestämmelser.

Andra djur än sådana som avses i första stycket, förutom hjortar och hästar, som hålls i ett kontrollanslutet hägn skall undersökas avseende tuberkulos på sätt som Jordbruksverket i varje enskilt fall särskilt bestämmer.

22 § Den veterinär som utför tuberkulostest skall föra protokoll i direkt anslutning till testningen.

23 § Varje djur som vid avläsningen av testen bedöms vara en positiv bovin reagent, skall av veterinären förses med en väl synlig märkning. Märkningen skall antecknas i testprotokollet och åtgärder i enlighet med epizootilagstiftningens bestämmelser omedelbart vidtagas.

Förklaring att hägn är fritt från tuberkulos m.m.

24 § Om testprogrammet, sedan samtliga djur i ett hägn har testats i enlighet med 17 - 21 §§, visat på tuberkulosfrihet och förhållanden som avses i 29 § inte föreligger samt om de åligganden som följer av denna författning har iakttagits av djurhållaren, skall kontrollsektionen förklara hägnet fritt från tuberkulos. Samtidigt härmed skall hägnet förklaras såsom ett A-hägn eller ett B-hägn.

Hägnet skall förklaras som ett A-hägn om djurhållaren förbinder sig att fortlöpande hålla samtliga djur i hägnet som är över ett år gamla identitetsmärkta och i annat fall såsom ett B-hägn.

25 § Om ett hägn förklarats som ett A-hägn men djurägaren inte uppfyller kravet på fortlöpande identitetsmärkning enligt 24 § andra stycket eller underlåter att vidta sådana åtgärder som anges i 16 § tredje stycket då ett djur utan märkning upptäcks, skall hägnet anses vara ett B-hägn.

Djurhållare som har ett A-hägn är skyldig att omgående meddela sådana omständigheter som avses i första stycket till kontrollsektionen. Kontrollsektionen skall så snart den fått vetskap om sådana omständigheter meddela ny förklaring med anledning av hägnets ändrade status till B-hägn.

26 § Om hjortar flyttas från ett A-hägn till ett tomt hägn kan det sistnämnda förklaras såsom ett A-hägn om det inte har funnits tuberkulossmita eller misstanke därom eller andra djur än nötkreatur, tamfår, tamget, tamsvin eller häst i detta hägn under de senaste 12 månaderna och om djurhållaren senast en vecka djurflyttningen anmält denna till kontrollorganisationen.

Ett tomt hägn, till vilket hjortar från ett A-hägn flyttas, kan även förklaras som ett A-hägn om det hållits hjortar i hägnet under de senaste tolv månaderna och om hägnet var ett A-hägn när de djur som senast vistades där togs ut. Detsamma gäller om ett hägn anslutet till kontrollen tömts genom att samtliga djur i hägnet slaktats, avlivats eller självdött och efter köttbesiktning eller obduktion av veterinär befunnits fria från tuberkulos. Flyttning av djur enligt detta stycke skall anmälas till kontrollsektionen innan det hägn till vilket flyttning skall ske töms på djur. Görs ej detta gäller samma tidsfrist för insättande av nya djur i hägnet som i första stycket.

27 § Kontrollorganisationen skall omgående efter begäran därom pröva och fatta beslut i frågor om friförklaring av hägn. Innebär beslutet att hägnet förklaras fritt från tuberkulos skall bevis härom tillställas djurhållaren. Av beviset skall framgå om hägnet förklarats såsom ett A- eller B-hägn.

28 § Ett beslut om friförklaring och en förklaring av status enligt 27 § skall gälla i 30 månader räknat från avslutningsdagen för den tredje testomgången om testen skett i enlighet med 17 §. Om testen skett, i enlighet med vad som nedan anges i sista stycket, skall tiden istället räknas från avslutningsdagen för den senaste testomgången som omfattat samtliga hindar över ett års ålder.

Ett nytt beslut om friförklaring och en förklaring av status skall meddelas om djurhållaren ansöker härom senast en månad innan beslutet enligt första stycket upphör att gälla och kontrollsektionen efter särskild undersökning finner att djurhållaren iakttagit vad som åligger honom med anledning av anslutningen till kontrollen. Är det fråga om förklaring såsom ett A-hägn gäller härutöver att samtliga hindar över ett års ålder skall ha genomgått en tuberkulostestomgång som påbörjats tidigast tio månader och slutförts senast två månader innan beslutet om tuberkulosfrihet enligt första stycket upphört att gälla.

29 § Ett beslut om friförklaring får inte meddelas om misstanke om tuberkulos föreligger trots att genomförda tester inte utvisat detta. Ett meddelat beslut om friförklaring upphör genast att gälla om misstanke om tuberkulos i hägnet uppkommer. Vid sådan misstanke skall alltid åtgärder i enlighet med epizootilagstiftningens bestämmelser omedelbart vidtagas.

Insättande i och uttagande av djur m.m. ur kontrollanslutna hägn

30 § Endast ur A-hägn får levande däggdjur, som hållits hägnade där, föras för annat ändamål än slakt.

Ur samtliga kontrollanslutna hägn får dock sjuka djur uttas för behandling om de hålls avskilda från andra djur i lokaler i anslutning till hägnet eller förs till djursjukhus. (SJVFS 1995:63).

31 § Ur kontrollanslutna hägn som inte är A-hägn får levande djur av nötkreatur, får inklusive mufflonfår, getter och svin inklusive vildsvin, vilka hållits hägnade där, tas ut för annat ändamål än slakt om hägnet varit anslutet till kontrollen i minst ett år och om djuren testas i enlighet med andra stycket.

Djur som avses i första stycket skall i anslutning till uttagandet ur hägnet genomgå två tuberkulostester. Testerna skall ske med minst två månaders intervall och i övrigt i enlighet med epizootilagstiftningens bestämmelser. Under den period då testerna utförs skall djuret hållas avskilt i eller i anslutning till hägnet så att direkt eller indirekt kontakt med andra djur inte är möjlig. Om flera djur testas samtidigt får de hållas tillsammans.

Andra levande däggdjur än hästar, hjortar och de som avses i första stycket, kan efter medgivande av Jordbruksverket och på de villkor verket meddelar, få tas ut ur ett kontrollanslutet hägn för annat ändamål än slakt. (SJVFS 1995:63).

32 § Hästar, och djur som ej hållits hägnade där, får utan restriktioner föras ut ur kontrollanslutna hägn. (SJVFS 1995:63).

33 § Samtliga levande däggdjur, utom hästar, som hållits hägnade där och som tas ut ur kontrollanslutna hägn för annat ändamål än slakt skall vara identitetsmärkta och åtföljas av intyg om djurhållare och hägnets status. Intyget skall vara utfärdat av kontrollsektionen. (SJVFS 1995:63).

34 § Hjortar får föras till kontrollanslutna hägn endast om de kommer från A-hägn och åtföljs av intyg som avses i 33 §. Intyget skall fogas till den journal som avses i 14 §.

Nötkreatur, får inklusive mufflonfår, hästar, getter och svin inklusive vildsvin, får föras till kontrollanslutna A-hägn. Därvid skall samtliga djur utom hästar som tidigare hållits tillsammans med hjortar åtföljas av intyg enligt 33 § eller bevis som godkänts av kontrollorganisationen som styrker att kravet för insättande i hägnet är uppfyllt.

Andra däggdjur än sådana som avses i första och andra stycket får inte föras in i kontrollanslutet hjorthägn för att där hållas hägnade eller så att de ges möjlighet att beta i hägnet. (SJVFS 1995:63).

35 § Innan utrymmen i transportfordon utnyttjas för transport av däggdjur till och från ett kontrollanslutet hägn, skall de rengöras och desinficeras på det sätt som kontrollorganisationen bestämmer. Detsamma gäller redskap och andra föremål som skall tas in i ett kontrollanslutet hägn eller användas till djur som tillfälligt tagits ut ur ett sådant hägn om redskapen eller föremålen inte enbart flyttas in och ut ur samma hägn utan kontakt med andra djur än de som hålls där.

Kontrollorganisationens krav på rengöring och desinficering får ej sättas lägre än vad som följer av gällande föreskrifter om transport av djur. (SJVFS 1995:63).

Obduktion

36 § Avlivas eller självdör hjortar eller andra däggdjur som hålls i ett hjorthägn, skall djuren obduceras av en veterinär om denne inte finner detta ogenomförbart på grund av kadaverösa förändringar.

Kontrollsektionen skall hålla sig informerad om förhållanden som avses i första stycket, särskilt i fråga om obduktionsresultaten.

Första stycket gäller ej hjortar som dör under samma kalenderår som de fötts.

Utan hinder av första stycket kan kontrollorganisationen, om Statens veterinärmedicinska anstalt har tillstyrkt det, för viss bestämd tidsperiod besluta att avlivade eller självdöda hjortar under ett års ålder som hålls i ett kontrollanslutet hägn inte behöver obduceras. (*SJVFS 1995:63*).

37 § Djurhållare, som ej iakttar vad som åligger honom med anledning av anslutningen till kontrollen, skall av kontrollorganisationen uteslutas från kontrollen om överträdelsen inte är av ringa betydelse. Kopia av beslutet härom skall omgående tillställas Jordbruksverket, Naturvårdsverket och läsveterinären i det län där det aktuella hägnet är beläget.

Överträdelser av ringa betydelse som inte föranleder beslut om uteslutning skall registreras hos kontrollorganisationen.

38 § Djurhållare som utesluts eller självmant utträder ur tuberkulosekontrollen får tidigast efter ett år ny- eller återansluta hägn till kontrollen. Om kontrollorganisationen finner att särskilda skäl föreligger, får den medge att återinträde sker tidigare.

39 § Jordbruksverket kan återkalla beslutet att utse en kontrollorganisation att anordna kontroll enligt 3 § om organisationen inte följer föreskrifterna i denna författning, planen och riktlinjerna för kontrollen eller på annat sätt förfar otillbörligt.

40 § Jordbruksverket kan medge att åtgärder, som skall ske i enlighet med kontrollprogrammet, såsom testning, köttbesiktning och obduktion av djur och som en djurhållare ombesörjt redan innan dennes hägn anslöts till kontrollen, skall få tillgodoräknas hägnet såsom åtgärder vidtagna inom kontrollprogrammet.

En ansökan om Jordbruksverkets medgivande i enlighet med första stycket skall vara tillstyrkt av kontrollorganisationen.

41 § Avgifter för kontroll i enlighet med vad som anges i denna författning får uttas enligt taxa som fastställs av Jordbruksverket.

42 § Länsstyrelsen utövar tillsyn över kontroll enligt dessa föreskrifter. Veterinär som avses i 5 § andra stycket är skyldig att till länsstyrelsen rapportera brister i hälsokontrollen som inte åtgärdats efter påpekande. Om det vid tillsynen framkommer allvarliga brister i kontrollverksamheten skall länsstyrelsen anmäla detta till Jordbruksverket. (*SJVFS 1995:63*).

43 § Om särskilda skäl föreligger, kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i denna författning. (*SJVFS 1995:63*).

Denna författning³ träder i kraft den 1 juli 1994.

Denna författning⁴ träder i kraft den 1 maj 1995.

Denna författning⁵ träder i kraft den 1 november 1997.

(Statens jordbruksverk)

---

³ SJVFS 1994:76.

⁴ SJVFS 1995:63.

⁵ SJVFS 1997:98.

Bilaga

Instruktion för utförande av tuberkulintest på hjort enligt 19 §.

Tuberkulintest av kron- och dovhjort skall utföras som en jämförande intradermal test med aviärt och bovint tuberkulin (Weybridge). Testning får endast utföras på djur som är identitetsmärkta.

Utförande

Pälsen på sidan av hjortens hals skall rakas på ett ca 10 x 20 cm stort område. Kontrollera att inga sjukliga förändringar eller skador efter maskinsax föreligger. Det klippta hudpartiet lyfts upp i ett veck, vars tjocklek mäts med kutimeter. Mätningar skall göras på respektive injektionsplats före injektionerna av tuberkulin. Kutimetern skall skjutas ihop med ett fast men ej hårt grepp så att instrumentets skänklar ej pressas in i huden. Avläsning skall ske innan kutimetern avlägsnas från huden. Mätresultaten skall anges i mm och avrundas till närmaste 0,5 mm.

0,1 ml av bovint respektive aviärt tuberkulin injiceras intradermalt med minst 12 cm mellanrum. För att undvika förväxling sättes det aviära tuberkulinet närmast hjortens huvud. Efter injektion kontrolleras att tuberkulinet injicerats intradermalt genom att känna efter att det bildats en knappt ärtstor förhöjning på platsen för injektionen. Kan sådan knuta ej kännas har tuberkulinet deponerats subkutant och en ny injektion måste ske på ett nytt ställe, minst 12 cm från föregående injektionsställe.

Resultatet avläses ca 72 timmar efter injektion. Ett hudveck löpande genom injektionsstället upplyfts och hudveckets tjocklek, på injektionsstället mäts enligt ovan. Skillnaden mellan den före injektion uppmätta hudtjockleken (mätt i mm med 0,5 mm noggrannhet) och den efter injektion uppmätta hudtjockleken benämnes "reaktionstal". Injektionsställena skall också undersökas avseende förekomst av ödem, exsudation, nekros eller ömhet.

I samband med tuberkulintestningen skall veterinären göra en klinisk bedömning av de testade djuren.

Tolkning av resultatet

Som positiv reaktion bedöms en ökning av hudveckets tjocklek med 2,0 mm eller mer. Kliniska tecken som ödem, exsudation, nekros eller ömhet på injektionsplatsen för tuberkulin skall också bedömas som en positiv reaktion. (SJVFS 1997:98).

Ett djur bedöms som en positiv bovin reagent när en positiv reaktion (enligt föregående stycke) erhållits på injektionsplatsen för bovint tuberkulin och det bovina reaktionstalet är lika stort eller större än det aviära. Ett djur bedöms som en positiv aviär reagent när reaktionstalet för aviärt tuberkulin är större än det bovina. Djuret bedöms då ej vara infekterat med bovin tuberkulos.